

Asia: VN/7823/2019-LVM-63

Täydentävä lausuntopyyntö: Hallituksen esitys merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Aluksista peräisin olevan jätteen vastaanottoa satamissa koskeva sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusjätedirektiivin täytäntöönpanoon liittyvistä ehdotuksista.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin asiantuntijat ovat olleet tiiviisti mukana niin alusjätedirektiivin toimeenpanoa koskevien muutosten kuin muiden esitysluonnoksen asiakokonaisuuksien valmistelussa. Viraston mielestä nyt lausunnolla olevassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamiseksi on otettu taitavasti huomioon ensimmäisellä lausuntokierroksella sidosryhmiltä ja muilta viranomaisilta tulleita huomioita ja esitys on jalostunut huomattavasti. Esimerkiksi täydennykset vaikutusten arviointiin ja lain toimeenpanoon selkiyttävät esitystä olennaisesti.

Traficom kiittää tarkennuksista, joita on tehty viranomaistoiminnan vaikutustenarviointia koskevaan osioon. Esityksessä on tuotu aiempaa selvemmin ilmi viranomaisille (ml. Traficom) muutoksista aiheutuvien lisätehtävien henkilötyövaikutuksia. Näiden tehtävien rahoitus jää kuitenkin esityksessä edelleen avoimeksi ja virasto muistuttaa, että lisätehtävien hoitamiseksi olisikin osoitettava asianmukainen rahoitus. Yhteysalusten jätteiden jättöpakosta myönnettäviin vapautuksiin sovellettavasta matalammasta taksasta virasto huomauttaa, että valtion maksuperustelain 6 §:n 1 momentin pääsäännön mukaisesti julkisoikeudellisesta suoritteesta valtiolle perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta valtiolle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää (omakustannusarvo). Vapautusten hyväksymisestä perittävien maksujen tulee siis kattaa niistä Liikenne- ja viestintävirastolle aiheutuvat kustannukset, ellei kyse ole mainitun lainkohdan 3 momentissa tarkoitettusta poikkeuksesta, jota ei ole nyt käsillä olevassa tilanteessa tuotu esille.

Traficom:n näkemys on, että hallituksen esitys vastaa onnistuneesti alusjätedirektiivin tavoitetta ja sisältöä meriympäristön suojelemiseksi ja aluksilta peräisin olevan jätteen vastaanottamiseksi satamissa, huomioiden kuitenkin mahdollisuuksien mukaan Suomen kansalliset erityispiirteet, joita ovat erityisesti lukuisat pienet huvivenesatamat ja saariston yhteysalusliikenne. Traficom pitää nyt esitettyjä soveltamisalarajauksia onnistuneina.

Traficom pitää 9 luvun 7 §:n sataman keskeisten tietojen ilmoittamisesta EU:n SafeSeaNet-järjestelmässä tehtyä soveltamisalajaus onnistuneena. Esityksen mukaan ilmoitusvelvollisuus koskisi vain satamia, joissa käy EU:n seurantadirektiivin (2002/59/EY) mukaista liikennettä. Rajaus on perusteltu, sillä tietojen järjestelmään syöttämisen tavoitteena on palvella kauppamerenkulkua, eikä seurantadirektiivin ulkopuolista liikennettä palvelevien satamien tietojen syöttämisen voida katsoa palvelevan tätä tarkoitusta. 9 luvun 7 §:n 3 momentin mukaisesti Portnet-järjestelmään merkityn sataman tulisi ilmoittaa direktiivin 5 artiklan 2 kohdan mukaiset tiedot sekä Portnet- (kansallinen merenkulun tiedonhallintajärjestelmä) että SafeSeaNet-järjestelmässä. Traficomien käsityksen mukaan nämä tiedot olisi tarkoitus syöttää Euroopan meriturvallisuusviraston tarjoaman selainpohjaisen käyttöliittymän kautta suoraan SafeSeaNet-järjestelmään, jolloin tietojen syöttämistä Portnet-järjestelmään ei nähdä tarpeellisena. Esitystä voisi olla tarpeen tarkentaa vielä tältä osin.

Öljyn päästökielto ja öljypäästömaksu

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne öljyn päästökiellosta ja öljypäästömaksusta.

Traficom tukee ehdotettuja muutoksia öljypäästömaksun soveltamisalaan. Ensimmäisellä lausuntokierroksella tulleiden lausuntojen pohjalta Traficom pitää perusteltuna, että öljypäästön aiheuttaman vahingon tai sen vaaran huomattavuutta koskeva kansallinen tarkentaminen on irrotettu tästä hankkeesta erilliseksi kokonaisuudeksi. Samoin virasto pitää perusteltuna ajatusta, että kaikista merenkulun ympäristönsuojelulain hallinnollisista sanktioista säädettäisiin yhdessä erikseen. Lain luettavuuden edistämiseksi voisi olla tarpeen säätää keskitetysti yhdestä yhteisestä merenkulun ympäristönsuojelulain rikkomisesta määrättävästä hallinnollisesta maksusta, joka kattaisi kaikki lain piiriin kuuluvat hallinnolliset seuraamukset sen sijaan, että kustakin seuraamuksesta säädetään asianomaisissa lain luvuissa erikseen.

Öljyn päästökielton laajentamisen osalta virasto toteaa, että lausuntokierroksen jälkeen tehdyt täsmennykset soveltamisalaan vastaavat viraston käsityksen mukaan kansainvälisen oikeuden vallitsevaa sääntelyä. MARPOL-yleissopimuksen I liite sääntelee ns. perinteisten, kivennäispohjaisten öljyjen kuljetusta ja käyttöä aluksilla. Sopimuksen II liite puolestaan sääntelee muiden kuin kivennäisöljypohjaisten haitallisten nestemäisten aineiden kuljettamista. Näin ollen MARPOL-yleissopimuksessa ei ole sääntelyä muiden kuin kivennäispohjaisten polttoaineiden tai muiden öljyjen mereen päästämistä niitä käytettäessä aluksella, eikä niiden mereen päästämistä voida merioikeusyleissopimuksen 211 artiklan 5 kohdan mukaisesti pätevästi säätää kansallisesti yleissopimusta tiukemmin talousvyöhykkeen osalta. Suomen vesialueella voidaan puolestaan pätevästi säätää myös ulkomaisten alusten osalta näiden aineiden mereen päästämisen kiellosta.

Tulevaisuudessa erilaisten ei-kivennäisöljypohjaisten polttoaineiden ja muiden öljyjen käyttö aluksilla tulee lisääntymään. Esimerkiksi Euroopan unioni ajaa painokkaasti siirtymää kohti vaihtoehtoisia polttoaineita. Kuitenkin näiden käyttöä aluksilla koskevat kansainväliset päästömääräykset ovat edellä todetusti vajavaiset. Virasto toteaaakin, että tulevaisuudessa olisi tarpeen täydentää kansainvälistä sääntelyä (MARPOL-yleissopimuksen I ja II liite) tältä osin.

Meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskeva sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden rikkipitoisuutta koskevasta sääntelystä.

Traficomın asiantuntijat ovat olleet tiiviisti mukana aihetta koskevien muutosten valmistelussa. Traficom näkee ehdotetut muutokset kannatettavina ja pitää erityisen hyvänä sitä, että kansallisesti määritellään ns. MARPOL-näytteenottoa valvova viranomaisen. Traficom näkee, että näillä muutoksilla vastataan hyvin rikkidirektiivin auditoinnissa havaittuihin puutteisiin ja selkiytetään lain tulkintaa sekä viranomaisten toimivaltaa asiassa.

Alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntely

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusten välisten haitallisten ja vaarallisten lastien ja jätteiden siirtojen ja polttoaineen toimitusten sääntelystä.

Traficom on osoittanut tukensa ehdotetulle sääntelylle jo valmistelun aikana ja ensimmäisen lausuntokierroksen aikana. Meriympäristön ja alusturvallisuuden kannalta on hyvä, että viranomaisilla on parempi tilannekuva Suomen oikeudenkäyttöpiirissä tapahtuvista alusten välisistä lastinsiirroista. Traficom pitää ehdotukseen 1. lausuntokierroksen jälkeen tehtyjä muutoksia onnistuneina, sillä niistä käy nyt selvästi ilmi ehdotetun muutoksen vaikutukset viraston tehtäviin. Edelleen virasto kuitenkin toteaa, että lisääntyneiden tehtävien hoitamisen edellytyksenä on, että lisätehtävien hoitamiseksi turvataan myös rahoitus.

Painolastivesisääntelyn soveltuminen jäänmurtajiin

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne painolastivesisääntelyn soveltumisesta jäänmurtajiin.

Traficomın mielestä esitystä on tältä osin tarkennettu asianmukaisella tavalla ensimmäisen lausuntokierroksen jälkeen. Virasto näkee perusteltuna, että 8 luvun 4 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan nimenomaisesti kansainvälisen painolastivesisyleissopimuksen 3 artiklan 2 kohdan e-alkohtaan soveltamisalan rajauksen perusteena.

Alusturvallisuuslakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusturvallisuuslakiin ehdotetuista muutoksista.

Ei lausuttavaa.

Alusrekisterilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne alusrekisterilakiin ehdotetuista muutoksista.

Traficom pitää ensimmäisen lausuntokierroksen jälkeen ehdotukseen tehtyjä muutoksia erittäin kannatettavina ja näkee niiden edistävän lain sovellettavuutta.

Turvatoimilakiin ehdotettavat muutokset

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne turvatoimilakiin ehdotetuista muutoksista.

Ei lausuttavaa.

Rinkineva Ville
Liikenne- ja viestintävirasto